Nr. 20. Poznań, dnia 17 września 1926 Rok II.

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

BEZPŁATNY DODATEK DO NR. 37 „RYNKU METALOWEGO I MASZYNOWEGO“

Zalety i wady nowoczesnych lampkowych aparatów odbiorczych.

(Dokończenie).

Już z czasów przedwojennych znana w ogólnych zarysach zasada reflekcyjna polegająca na równoczesnem wykorzystaniu lampy dla wzmocnienia niskiej i wysokiej częstotliwości, została w ostatnich czasach szeroko rozbudowana. Jakkolwiek nie stoi teoretycznie podwójnemu zastosowaniu lampki nic w drodze, to jednakże w praktyce natrafia ono na poważne trudności. Mimo, że samodrgania niskiej częstotliwości stają się niejednokrotnie bardzo nieprzyjemne, są naogół stosowane zestawienia łączeń nie złe. W każdym razie podwójnego wzmocnienia osiągnąć nie można, najwyżej jeden i półrazowe. Oprócz tego cierpi czystość odbioru pod względem niskiej częstotliwości, przez sprzężenie transformatorowe. Aparat ten jest godnym polecenia, zwłaszcza dla tych, którzy główny nacisk kładą na jakość, a którym nie chodzi o oszczędności na lampkach i miejscu.

Ostatnim podstawowym typem jest zasada supersonicznej heterodynej. Aparaty na tej zasadzie skonstruowane stoją obecnie pod względem zabiegu i techniki odbiorczej na najwyższym poziomie. Odbiór najodleglejszych stacyj nadawczych, jak również największą czułość odbieranego obwodu na antenę ramową, zapewnia stały ujemny opór wprowadzony przez lampkę heterodynową. Pod względem selektywności nie przewyższa superheterodyny żaden inny system. Granice stosowania superhetu rozciągają się na fale długości 1000 m. Ponadto nie wykazuje on większych zalet od zwykłych łączeń. Dwa kondensatory i jeden potencjomierz czynią nastawienie aparatu nadzwyczaj łatwe. Także używanie anteny ramowej umożliwia odbiór kierunkowy i uniezależnienie się od szkodliwych wpływów atmosferycznych.

Jedynym błędem superhetu jest jego niegospodarczość z powodu konieczności stosowania większej ilości lampek.

Dużą pomocą i ulepszeniem we wszystkich powyżej zaznaczonych łączeniach jest stosowanie lamp dwusiatkowych. Sprawie tej będziemy się starali poświęcić więcej uwagi w osobnym artykule.

Inż. **R. Hub.**

Wpływy lampy na selektywność i siłę głosu.

(Modern Wireless 5. 739. 1926. III. Nr. 6).

Tłumienie anodowego obwodu drgań zależnem jest z jednej strony oporu wysokiej częstotliwości cewki i kondensatora, z drugiej zaś od oporu pomiędzy anodą, a drucikiem żarzącym. Opór lampy (wewnętrzny) zależnym jest oprócz długości i wzajemnej odległości elektrod, w dużym stopniu od „gęstości“ zwojów drucianej spirali siatkowej.

Lampa, której siatka wykazuje dużo zwojów na jednym centymetrze, posiada o wiele większy opór, aniżeli inna, posiadająca siatkę z uzwojeniem rzadkiem. Oprócz wysokiej częstotliwości samoindukcji i pojemności obwodu, można sobie wyobrazić jako stosunkowo wysoki opór, leżący równolegle do samoindukcji. Jak można było wykazać, wynikiem zwiększenia tego równoległego oporu jest zmniejszenie tłumienia. Jeżeli zatem opór lampowy jest w stosunku do oporu równoległego małym, zwiększa się znacznie przy załączaniu lampy równolegle do samoindukcji, tłumienie obwodu. Im czulszym jest obwód drgań (tem mniejszy jego opór wysokiej częstotliwości), tem większym jest wpływ oporu lampy. I tak np. może być w normalnym obwodzie, na oporze lampy polegające tłumienie, dziesięć razy większe, jak tłumienie, polegające na zwykłym oporze częstotliwości.

Pod względem selektywności należy stosować lampy z możliwie największym oporem, ale także tylko do pewnej granicy, ponieważ jest stwierdzonem, że lampy z wysokim oporem potrzebują większego napięcia anodowego. Przy próbach z rozmaitemi typami lamp pokazało się, że lampy z największym oporem posiadały najlepszą selektywność, jednakże nie największą siłę głosu. Dwie lampy, które wykazywały tę samą siłę głosu wpływały na selektywność w bardzo rozmaity sposób.

Inż. R. Hub.

Kilka rad dla posiadaczy urządzeń elektrycznych.

Urządzenia elektryczne, znajdujące się w normalnym stanie nie są niebezpieczne; natomiast powodem przerw, uszkodzeń, pożarów i nieszczęśliwych wypadków są zawsze zaniedbanie i błędne obchodzenie się z niemi. Tak samo jak maszyny, należy również elektryczne instalacje utrzymywać w porządku. — Zaprowadzanie nowych urządzeń, zmiany lub poprawki starych, należy oddawać do wykonania tylko fachowcom. Nie należy się nigdy kierować fałszywem pojęciem oszczędności i powierzać robotę ludziom, którzy nie znając się na niej wykonują ją fałszywie i wbrew przepisom.

Przytem należy zawsze zważać na jakość materjału, bo dobry materjał, zdający się być drogim, jest zawsze najtańszym.

Aparaty i urządzenia elektryczne, które w dotknięciu elektryzują są uszkodzone, wobec czego należy je natychmiast naprawić. Małych usterek nie należy nigdy lekceważyć, nie chcąc się narazić na duże szkody.

Nigdy nie należy zapominać, że bezpieczniki chronią całe urządzenie. Ten, kto bezpieczniki zastępuje staniolem, drutem, kawałkami metalu lub t. p. naraża dom na niebezpieczeństwo ognia. Dlatego powinno się mieć w zapasie zawsze kilka korków bezpiecznikowych.

Szmery i trzaskania wskazują na zepsute miejsce, które należy natychmiast naprawić. Zepsute chwyty, wyłączniki, szkła ochronne i uszkodzone druty należy zaraz wymienić na nowe nie chcąc się narazić na porażenie prądem. Prąd elektryczny poniżej 110 woltów może także zabić!

Przewodów nie należy używać do wieszania różnych przedmiotów. Rury przewodowe powinny być pociągnięte olejną farbą, a całe urządzenie przy najmniej raz w roku odkurzane. Inż. R. Hub.

Zmiana długości fal.

Międzynarodowy Związek Radjofonji (l'Union Internationale de Radiophonie), opracował dla stacyj europejskich nowy podział długości fal, który niżej przytaczamy. Układ poniższy wchodzi w życie z dn. 15 września rb.

W przytoczonej liście podajemy stacje o długości fal w granicach od 200 m. do 600 m.

Co się tyczy długości fal stacyj polskich, to te prawdopodobnie ulegną zmianie, na skutek starań jakie w tej mierze prowadzi — Towarzystwo „Polskie Radjo".

Nowa długość fali	STACJA	Dawna długość fali
588,2	Wiedeń II	530
	Linkoeping	467
	Grenobla	473
577	Madryt II	392
	Goenkoeping	265
566	Berlin II	562
	Orebroe	237
	Bloemendahl	—
556,6	Budapeszt	546
545,6	Sundsvali	545
535,7	Monachjum	485
526,3	Ryga	470
517,2	Wiedeń	590
508,5	Antwerpja	—
500	Zurych	515
	Helsingfors II	522
	Karlstad	—
491,8	Alberteen	496
	Bermingham	477,5
483,9	Berlin	505
476,2	Lyon P. T. T.	480
468,8	Elberfeld	259
468,8	Bergen	350
454,5	Boden	1 200
477,8	Paryż, Szkoła PTT.	458
441,2	Berno	527
434,8	Bilbao	415
428,6	Hamburg	392,5
422,6	Rzym	425
416,7	Stockholm	427
411	Bern (Szwajc.)	435
405,4	Glasgow	422
400	Mont - de - Marsan	390
400	Cadix	355
400	Falun	370
400	Warszawa	—
400	Koszyce	—
400	Brema	—
394,7	Frankfurt	470
389,6	Tuluza	430
384,6	Manchester	378
379,7	Stuttgart	446
375	Madryt	373
370,4	Oslo	382
365,8	Gratz	397
361,4	Londyn	363,5
357,1	Wrocław	416
353	Cardiff	353
348,9	Praga	365,5
348,8	Sewilla	357
340,9	Paryż, Petit Parisien	358
337	Kopenhaga	340
333,3	Neapol	350
333,3	Rejkjawik	—
329,7	Norymberga	340
326,1	Belfast	440
322,1	Lipsk	452
329,1	Dublin	390
315,8	Medjolan	320
312,5	Newcastle	404
309,3	Marsylja, P. T. T.	351
306,1	Bournemouth	386
303	Monastyr	410
300	Bratislava	300
297	Agen	318
297	Leeds	343,5
297	Hanower	297
297	Kartagena	330
297	Jyvalskala	301,5
294,1	Drezno	294
291,1	Trollhaetten	345
291,1	Bilbao	418
291,1	Valencia	400
291,1	Leodjum	280
291,3	Radjo-Lyon	280
288,5	Wszystkie angielskie stacje przekaźnikowe, z wyjątkiem Leeds i Bradford	
283	Dortmund	387
280,4	Bercelona	324
277,8	Barcelona II	300
	Sewilla II	465
275,2	Angers	272
275,2	Madryt III	340
275,2	Eskiltuna	243
275,2	Zagrzeb	—
272,7	Cassel	273
272,7	St. Sébastjan	343
272,7	Norrkoeping	260
260,9	Gothenbourg	290

Nowa długość fali	STACJA	Dawna długość fali
254,2	Bradford	308
	Kilonja	233
	Malaga	—
252,1	Montpellier	238
252,1	Szczecin	241,9
252,1	Umea	—
250	Gliwice	251
245,9	Tuluza, P. T. T.	260
241,9	Królewiec	462
240	Helsingfors	318

Nowa długość fali	STACJA	Dawna długość fali
238,1	Bordeaux	—
229	Malmoe	270
219	Kowno	—
217,4	Luksemburg	—
211,9	Kijów	281
204,1	Gaeffle	208
204,1	Salamanka	—
202,7	Christanhamm	202
202,7	Asturias	—
201,3	Oviedo	—

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 31 lipca 1926 r.

wydane w porozumieniu z ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych o zmianie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1924 r., wydanego w porozumieniu z tymiż ministrami, w sprawie zakładania, utrzymania i eksploatowania urządzeń radjotechnicznych oraz w sprawie wyrobu sprzętu radjotechnicznego i handlu tym sprzętem.

Na mocy artykułów 1, 7, 8, 9, 11, 12, 17, 28, 30 i 32 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1924 r., wydanem w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych w sprawie zakładania, utrzymywania i eksploatowania urządzeń radjotechnicznych oraz w sprawie wyrobu sprzętu radjotechnicznego i handlu tym sprzętem (Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 915) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 27 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 253) wprowadza się zmiany następujące:

1) W § 5 punkt V otrzymuje brzmienie następujące:

„Wyższym zakładom naukowym i tym z pośród średnich zakładów technicznych, których program nauk obejmuje radjotechnikę".

2) W § 5 punkt VII otrzymuje brzmienie następujące:

„Stowarzyszeniom miłośników radjotechniki oraz za poręką stowarzyszeń, poszczególnym członkom tych stowarzyszeń, posiadającym odpowiednie techniczne kwalifikacje dla przeprowadzennia doświadczeń naukowych (patrz § 9)".

3) W § 6 skreślić ostatnie zdanie ustępu przedostatniego.

4) W § 7 ustęp ostatni otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy nadawaniu radjotelegraficznem lub radjotelefonicznem zabronione jest posługiwanie się językiem umówionym i szyfrowym za wyjątkiem kodów ogólnie przyjętych w radjokomunikacji".

5) § 8 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakres fal w metrach i moc stacji w watach, licząc moc doprowadzoną do anod lamp oscylacyjnych, będzie ustalana każdorazowo przez Generalną Dyrekcję Poczt i Telegrafów w zależności od przeznaczenia stacji i w związku z istniejącą w kraju siecią radjostacji".

6) W § 14 ustęp pierwszy uzupełnia się w końcu słowami:

„albo wykazanie się odpowiednią fachową praktyką".

7) W § 14 ustępie drugim po słowach „takich świadectw" dodaje się słowa „lub odpowiedniej praktyki".

8) W § 15 ustęp pierwszy uzupełnia się w końcu słowami:

„anod lamp oscylacyjnych. Wyjątek stanowią stacje zaliczone do grupy VII, które uiszczają 25% norm powyższych".

9) § 16 otrzymuje brzmienie następujące:

„Upoważnienia na prawo zakupu i założenie radjostacji odbiorczej i korzystania z niej udzielane będą na podstawie pisemnych zgłoszeń wszystkim bez wyjątku ubiegającym się osobom w wieku ponad lat 14 bez różnicy, czy będą to obywatele polscy, czy cudzoziemcy, pod warunkiem jednak, by zgłoszenia osób w wieku od lat 14 do 18 podpisane były oprócz zgłaszającego podanie przez osobę roztaczającą nad nią opiekę, która przez swój podpis bierze na siebie odpowiedzialność prawną za zgodne z przepisami użytkowanie stacji.

Upoważnienia udzielone cudzoziemcom, jak również wszystkim osobom, zamieszkałym w 15 km. pasie nadgranicznym, mogą być cofnięte na polecenie władz II lub III instancji bez podania motywów cofnięcia".

10) § otrzymuje brzmienie następujące:

„Osoba prywatna, ubiegająca się we własnem imieniu lub w imieniu zastąpionej przez nią osoby prawnej o udzielenie jej wskazanego w paragrafie poprzednim upoważnienia, obowiązana jest zwrócić się o nie zasadniczo do urzędu pocztowo-telegraficznego, w którego okręgu doręczeń stacja ma być czynną, a co do stacyj ruchomych — do urzędu pocztowo-telegraficznego, w którego okręgu doręczeń ubiegający się o upoważnienie zamieszkuje, składając opłacone stemplem odpowiednie zgłoszenia, bądź osobiście, bądź przesyłając je pocztą, listem poleconym lub przez posłańca za pokwitowaniem doręczenia. W miastach, w których ma siedzibę większa ilość urzędów pocztowo-telegraficznych, miejscowe Dyrekcje Poczt i Telegrafów wyznaczają, które urzędy uprawnione są do przyjmowania zgłoszeń i wydawania upoważnień.

Zwracanie się o wydanie upoważnienia do innego urzędu pocztowo-telegraficznego, niż to wskazane jest w ustępie poprzednim, uwzględniane będzie tylko w wypadkach wyjątkowych, a mianowicie, gdy zgłaszającą się o upoważnienie, jest osoba przyjezdna, która, korzystając z pobytu w większem mieście, chciałaby nabyć radjoodbiornik, nie posiada jednak wymaganego upoważnienia. Wydawane w tym wypadku upoważnienie ma charakter tymczasowy i winno być wymienione we właściwym urzędzie na upoważnienie stałe, które ten ostatni urząd wyda bezpłatnie, a tylko za pobraniem należnego abonamentu radjofonicznego.

W wymaganem dla uzyskania upoważnienia pisemnem zgłoszeniu należy podać:

a) imię, nazwisko, wiek, przynależność państwową i zawód osoby ubiegającej się o upoważnienie,

b) adres (ewentualnie i nr. telefonu), pod którym należy się zwracać do składającego zgłoszenie z wszelkiego rodzaju zawiadomieniami względnie rachunkami, dotyczącemi opłat radjofonicznych,

(Dokończenie nastąpi).

Spis wystawców dziedziny elektro- i radjotechnicznej na VI. Targach Wschodnich.

AKUMULATORY.

Fabryka galwanicznych elementów „Energos", Golde i Heller, Warszawa, Elektoralna 14.

Pierwsza krajowa Fabryka akumulatorów „Ergs", Warszawa, Elektoralna 10.

APARATY WYSOKIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIĄ.

Szpotański S. i Ska S. A., fabr. aparatów elektr., Warszawa, Kałuszyńska 4.

BATERJE.

Fabryka galwanicznych elementów „Energos", Golde i Heller, Warszawa, Elektoralna 14.

Podhorcer Dawid, Lwów, Kołłątaja 6, zast. firmy: Fabryka elementów i baterji elektr. Tomaszewski i Ska Poznań, Wenecjańska 6.

Zakłady handl. i przem. „Tęcza", Ska z o. o., Kraków, Czarnowiejska 72/74.

ELEKTRYCZNE ARTYKUŁY.

„Elektron", Ska Akc. — Lwów, 29 Listopada 97.

„Kontakt", przedsięb. elektrotechn. Ska z ogr. por., zast. firmy: Joh. Kremenezky, Kabelfabrik, Wiedeń — Lwów, Sykstuska 14.

Serkowski Jan — Warszawa, Nowolipie.

„Topas" Two dla Handlu i Przem. Ska z o. p., Lwów, Mickiewicza 22. zast. F-my: „Daimon", fabryka art. elektr., Gdańsk.

Zakłady Handl. i Przem. „Tęcza", Ska z o. o., Kraków, Czarnowiejska 72/74.

ELEKTRYCZNA INSTALACJA.

Zakłady Elektryczne Miejskie, Lwów, Persenkówka.

INSTALACJE ELEKTRYCZNE.

Ciszewski Stanisław, inż. Ska z o. o. fabr. artykułów elektrotechnicznych, Bydgoszcz, Sobieskiego 10a.

„Elektron" S. A. Lwów, 29 Listopada 97.

Mund Bracia, zakład budowl.-instalacyjny, Lwów, Sykstuska.

Patzer Kazimierz, inż., Akcyjne T-wo zakładów elektrotechn., Warszawa, Aleje Jerozolimskie 9, zast. Władysław Pryjmak, Lwów, Żulińskiego 6.

KABLE.

Warszawskie T-wo techniczno-handlowe, Roman Reis i Mieczysław Pachucki, Warszawa, Zielona 6, zast. firmy Kabelfabrik A. G. vorm. Otto Bondy, Bratislava.

LAMPY KWARCOWE.

Wein J. i J. Bily, Lwów, Pasaż Mikolascha, generalny reprez. firm Koch i Sterzel A. G. Dresden, specjalna fabryka urządzeń Roentgena i aparatów medycznych, C. H. F. Müller. Hamburg, rury Roentgenowskie; „Solux" fabr. lamp kwarcowych Hannau, Lwów.

PRZEWODY.

Warszawskie Towarzystwo Techn. Handlowe Roman Reis i Mieczysław Pachucki, Warszawa, Zielna 6, zast. firmy Kabelfabrik A. G. vormals Otto Bondy, Bratislava.

RADJOAPARATY.

„Daschraufa", Telephon und Schraubenfabrik, A. G., Danzig, Mattenbuden 30, zast. Towarzystwo Handl.-Przemysł. „Żelazo-Blacha", S. A., Warszawa, Aleje Jerozolimskie 31.

„Kinefot", Ska z o. p., Lwów, 3 Maja 11 a.

„Polon", fabryka żarówek elektr. S. A., Bydgoszcz, Dr. Warmińskiego 9, zast. Warradio, Lwów, Janowska 37.

„Radjo-Laboratorjum", Walerjan Drabik, zast. firm:
- **„Baltic",** Aktiebolaget, Sztockholm,
- **„Eagle",** fabryka lamp katodowych, Wiedeń,
- **Polskie Zakłady Radjo-techniczne,** Warszawa,
- **„Saba",** August Schwer Söhne, Villingen (Baden),
- **La Presse Radiophonique,** Warszawa.

„Warradio", Feliks Pietruszka, Lwów, Janowska 37.

WYŁĄCZNIKI KOLEJOWE.

Szpotański K. i Ska, S. A. fabryka aparatów elektrycznych, Warszawa, Kałuszyńska 4.

Nadesłane

W odpowiedzi na wywody p. Wacława Zagórskiego umieszczone w Ich poczytnem piśmie nr. 33 p. t. „Na marginesie odczytu" proszę w najbliższem wydaniu umieścić co następuje:

Na uwagi p. Wacława Zagórskiego skierowane pod adresem moim i mego odczytu o „Budowie akumulatorów syst. „Tudor", wygłoszonego w Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych, na woj. Poznańskie, można odpowiedzieć krótko, że Pan ten napisał, nie przeczytał, a potem wstyd.

Nie widząc podstaw do wdawania się w fachową dyskusję z człowiekiem, który nie wie, nawet, że istnieje system akumulatorów „Tudor", pokrywających 90% zapotrzebowania w Europie, pragnę tylko zaznaczyć ,że celem mego odczytu, wygłoszonego zresztą na prośbę Zarządu Zw. Przeds. Elektrotechnicznych, było li tylko poinformowanie Członków o sposobie ich wyrobu, bez zamiaru stawiania innym fabrykom konkurencyjnym jakichkolwiek zarzutów, a tem więcej firmie „Polskie Towarzystwo Akumulatorów S. A. w Białej". Świadczy o tem najwymowniej mój odczyt zamieszczony w całości w numerze 33 i 35 „Rynku Metalowego i Maszynowego".

Pan W. Zagórski, biorąc się do „fachowej" krytyki technicznej, powinien przynajmniej zaglądnąć do Kalendarza Technicznego. Dziwi mnie tylko, że w obronie tak poważnej firmy śmie zabierać głos tak niepoważny „fachowiec".

Ponieważ uwagi p. Zagórskiego nie stanowią punktu zaczepnego do fachowej dyskusji, chciałbym tylko zaznaczyć, że „Zakłady akumulatorów syst. „Tudor" Sp. Akc. w Utracie pod Warszawą", są fabryką opartą na kapitałach polskich. Sądzę, że tych kilka słów będzie dostateczną odpowiedzią na niefortunny debiut p. W. Zagórskiego w dziedzinie akumulatorowej.

Dziękując Szanownej Redakcji za zainteresowanie związane z moim odczytem, pozostaję

Z poważaniem
Wojciech Buławski, inż.

Ze Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Województwa Poznańskie i Pomorskie.

Okólnik nr. 12.

Następne zebranie Związku odbędzie się w poniedziałek, dnia 27 września br. o godz. 20 na salce posiedzeń restauracji „Boulevard", Plac Nowomiejski 5, z następującym porządkiem obrad:

a) Odczytanie protokółu;
b) Sprawozdanie Zarządu;
c) Przyjęcie nowych członków;
d) Sprawozdanie informacyjne o targach zagranicznych (ref. inż. Piński);
e) Zatwierdzenie statutu Sądu Związkowego (ref. inż. Namysł);
f) Wolne głosy.

O liczny udział tak członków jak i zaproszonych gości uprasza

Zarząd.

Ze Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych.

Ostatnie Zebranie miesięczne odbyło się dnia 23. VIII. b. r. w nowym lokalu posiedzeń **przy Placu Nowomiejskim nr. 5, (Restauracja Boulevard).**

Warunki udzielania koncesji firmom elektroinstalacyjnym opracowane przez Komisję zostały przedłożone Dyrekcji Elektrowni i przedyskutowane w obecności delegatów na specjalnie w tym celu zwołanem Zebraniu. — Na tej konferencji była pozatem poruszona kwestja powołania przez Magistrat Komitetu doradczego dla rozpatrzenia projektów budowy nowej Elektrowni Miejskiej, przyczem Zarząd poczynił starania by Związek posiadał w tym Komitecie również swoich delegatów. — Zebranie aprobuje również wniosek Zarządu, by po ostatecznem uzgodnieniu powyższego projektu z Elektrownią, zwrócił się z odpowiednim memorjałem również do Magistratu i Rady Miejskiej.

Powołana do życia Kasa Rzemieślnicza posiada tak w Zarządzie jak i Radzie Nadzorczej przedstawicieli naszego Związku. — Kasa jest rodzajem spółdzielni dla popierania rzemiosła i drobnego przemysłu na terenie Województwa Poznańskiego, przez udzielanie krótko i długoterminowych pożyczek. — Udział wynosi 100,— zł, gwarancja za posiadany udział drugie tyle. Rada Nadzorcza i Zarząd sprawować będą swe funkcje honorowo. — W interesie każdego członka naszego Związku jest być udziałowcem Spółdzielni.

Zjednoczenie Związków odbyło Nadzwyczajne Walne Zebranie, na którem przeprowadzono reorganizację zarządu. — Z ramienia Związku wszedł inż. Piński w charakterze vice-prezesa.

Celem dalszego skonsolidowania Związku, Zarząd wyśle zaproszenia do firm niezrzeszonych, by Ich przedstawiciele wzięli udział w następnem zebraniu, a to celem zaznajomienia się z dążeniami Związku oraz korzyścią, jaką wynika z przynależenia do Związku.

Redakcja Organu Związkowego „Rynek Metalowy i Maszynowy" wyda jak w roku zeszłym Kalendarz — Poradnik na rok 1927. Obowiązkiem każdego członka jest takowy zamówić i poprzeć w tym kierunku idące usiłowania.

Dnia 8 sierpnia b. r. zostało zawiązane w Bydgoszczy Koło lokalne dla Ziem Nadnoteckich.

Na członka Związku została przyjętą Firma „Zakład Elektrotechniczny" Józef Tomkowiak, Poznań, ul. Kraszewskiego 3.

Od sześciu miesięcy istnieje w Poznaniu Instytut Psychotechniczny czyli poradnia zawodowa, którym opiekował się dotychczas Związek Tow. Przemysłowych. — Kierownikiem Instytutu jest nauczyciel szkoły zawodowej p. Staniszewski. — Instytut, który stanął przed kwestją ewentualnej likwidacji, a który jest instytucją ze wszech miar pożyteczną i konieczną, należy poprzeć, w którym to celu zebranie uchwala stałą roczną subwencję w wysokości 50 złotych.

W wolnych głosach poruszono pozatem kilka kwestyj zasadniczych, przeprowadzenie których poruczono Zarządowi.

Przegląd Dostaw

W dziale niniejszym podajemy przetargi, licytacje i konkursy rozpisane przez urzędy państwowe, komunalne i większe firmy. Każde słowo w „Przeglądzie Dostaw" obliczamy 10 groszy a tłuste słowo tytułowe po 50 groszy. Przy powtórzeniach 2× dajemy 10% rabatu, przy 3× 20% rabatu

Sprzedaż różnego gatunku łomu.

Ministerstwo Kolei sprzeda w drodze przetargu złom w następujących ilościach i gatunkach: 1. Szyny o wszelkich długościach niezdatne do użytku kolejowego 500 tonn. 2. Obręcze wagonowe i parowozowe 500 tonn. 3. Żelazo lane spalone 200 tonn. 4. Żelazo lane nie spalone 200 tonn. 5. Rury płomienne 200 tonn. 6. Odpadki rur płomiennych 300 tonn. 7. Stal resorowa 300 tonn. 8. Stal sprężynowa 300 tonn. 9. Stal różna kuta 400 tonn. 10. Wiory i opiłki z żelaza i stali kutej 600 tonn. 11. Blacha żelazna do 5 m/m 300 tonn. 12. Osie wagonowe 500 tonn.

Złom powyższy znajduje się w składach kolejowych wszystkich Dyrekcji K. P., za wyjątkiem złomu leizny niespalonej, który posiadają tylko Dyrekcje K. P. w Krakowie i Poznaniu.

Zgłoszenia w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Zgłoszenie na zakup łomu" winne być nadsyłane do kancelarji Departamentu VI Ministerstwa Kolei (Nowy Świat 14) do dn. 27 września 1926 r., ze wskazaniem żądanej ilości i Dyrekcji, z której reflektant zechce nabyć złom. — Naładunek i ekspedycja złomu będą wykonywane przez właściwe Dyrekcje na rachunek nabywcy. Do ofert należy dołączyć kwit o wniesieniu do kasy najbliższej Dyrekcji kolejowej wadjum w wysokości 3% oferowanej ogólnej sumy, które będzie zwrócone w ciągu 10 dni, w razie nieprzyjęcia oferty. Przy podpisywaniu umowy na sprzedaż, wadjum winno być uzupełnione do 10%. Ministerstwo Kolei zastrzega sobie prawo sprzedaży tylko części powyższego złomu, podziału między kilku reflektantów, jak również unieważnienia przetargu w całości lub częściowo.

Ogłoszenie.

Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu sprzeda w drodze przetargu publicznego następujące sortymenty drewna opałowego: ca 265 metrów przestrzennych szczap. ca 34 mtr. p. wałków, ca 57 mtr. p. pieńków i ca. 192 mtr. p. gałęzi z wyrębu lasku w Zielątkowie, pow. Oborniki. Termin przetargu dn. 27 września rb. o godz. 10 w sali oberży p. Sroki w Gołęczewie, powiat Poznań.

Sprzedaż maszyn elektrycznych.

Zarząd Budowy Portu w Gdyni sprzedaje w drodze ofertowego przetargu in plus następujące maszyny elektryczne: 1) **Dynamo-maszyna** prądu stałego fabryki „Siemens-Schuckert", mocy 100 kw., wolt 115 obrotów 620 na minutę, z rozdzielnicą. 2) **Dynamo-maszyna** prądu stałego fabryki A. E. G. mocy 30 kw., wolt 115, obrotów 1.000 na minutę. 3) Rozrusznik dla motoru prądu stałego, fabryki „Siemens-Schuckert", wolt 110, amperów 50—370, chłodzenie oliwne.

Powyższe maszyny znajdują się w Gdyni. Szczegółowy opis maszyn można przejrzeć w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, Warszawa, Elektoralna Nr. 2, pokój Nr. 275 lub na miejscu w Gdyni. Oferty w zapieczętowanych kopertach należy przesyłać do Biura Naczelnika Budowy Portu w Gdyni do dnia 30 września r. b., do tegoż dnia należy przekazywać wadjum w wysokości 5% zaoferowanej sumy.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 1 października, o godzinie 3 po południu. Zastrzega się prawo unieważnienia przetargu w razie zaoferowania zbyt niskich cen.

Licytacja na szmelc i sprzęt, wycofany z użycia w Wojskach Łączności.

Centralne Zakłady Wojsk Łączności w Warszawie, ul. Ciepła Nr. 22 ogłaszają ustny przetarg publiczny na sprzedaż szmelcu oraz sprzętu wycofanego z użycia w Wojskach Łączności, a w szczególności:

ok. 3000 aparatów telefonicznych,
ok. 600 łącznic telefonicznych,
ok. 4500 mikrotelefonów,
ok. 1200 kluczy 2-stronnych do śrub,
ok. 1000 tornistrów skórzanych,
ok. 20000 dybli do rolek Peschla,
ok. 6000 rolek porcelanowych Peschla,
ok. 86000 rolek porcelanowych 32 mm.,
ok. 1800 różnych futerałów skórzanych,
ok. 1400 dużych olejarek z pendzelkiem,
ok. 400 oskardów,
ok. 1000 drewnianych kołków okutych,
ok. 7000 klamer do pasów,
ok. 300 kg. parafiny,
ok. 3000 kg. salmiaku,
ok. 5600 kg. kabla telefonicznego i telegraficznego,
ok. 1500 kg. kabla w ołowiu,
ok. 20000 szt. zużytych ogniw galwanicznych,
ok. 2000 torb skórzanych,
ok. 1000 kg. szmelcu żelaznego,
ok. 15000 szt. różnych haków żelaznych,
ok. 3000 kg. różnych narzędzi zużytych.

Różne części aparatów wyeliminowanych z użycia w Wojskach Łączności oraz rozmaite narzędzia.

Przetarg rozpocznie się dnia 18 października b. r. o godz. 10-ej w Składach Telegraficznych C. Z. W. Ł. w Warszawie, ul. Wolska Nr. 86. Sprzęt przeznaczony na sprzedaż oraz jego wykazy i ceny szacunkowe są do obejrzenia codziennie, począwszy od dnia 20 września, między godz. 11-tą a 13-tą w Składach Telegraficznych ul. Wolska Nr. 86.

Przetarg.

Ministerstwo kolei sprzeda w drodze przetargu około 3800 tonn różnego złomu w postaci szyn, osi, obręczy, żelaza lanego przepalonego i niespalonego, płomieniówek, różnej stali wiórów żelaznych i stalowych i blachy cienkiej do 5 mm.

Szczegółowe ogłoszenie wydrukowane jest w Monitorze Polskim Nr. 201 3/IX. i Nowym Kurjerze Polskim Nr. 211 2/IX.

Obwieszczenie licytacji.

W celu sprzedaży 1,200,000 wys.³ okrąglaków bukowych, znajdujących się na państwowym składzie drewna, obok stacji kolejowej w Bolechowie, odbędzie się w dniu 23 września br. o godzinie 11 rano w kancelarji Nadleśnictwa Polanica, powiat Dolina, publiczna licytacja zapomocą ofert pisemnych.

Oferty winne być wniesione w Nadleśnictwie Polanica najpóźniej do godziny 18-tej dnia 22 września 1926 roku. O bliższych warunkach licytacji dowiedzieć się można w godzinach urzędowych w Kancelacji tegoż Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Polanica.

Ogłoszenie.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Wilnie ogłasza na dzień 12-go października 1926 roku, przetarg ofertowy na zakup następujących materjałów drzewnych:

Desek sosnowych 3,100 mtr.^{3},
mostownic sosnowych 6.472 szt.,
podrozjazdnic sosnow. 900 kompl.,
drzewa opałowego 52,000 mtr. prz.

Szczegóły w Wydziale Zasobów Dyrekcji K. P. w Wilnie, ul. Słowackiego Nr. 2.

Sprzedaż drzewa dębowego.

Dnia 23 września 1926 r. odbędzie się o godzinie 11,30 rano, w kancelarji Nadleśnictwa Państwowego w Drohobyczu (Małopolska, Województwo Lwowskie, Starostwo Drohobycz, stacja kolejowa, urząd pocztowy i telegraficzny Drohobycz) licytacja ofertowa na sprzedaż gotowych zapasów użytkowego drzewa dębowego w oddziałach lasu Nr. 6a, 23a, 2 i 45a, włącznej ilości 1.083,48 m^3.

Bliższe warunki przejrzeć można w rzeczonem Nadleśnictwie w godzinach urzędowych.

Sprzedaż lokomobili.

Magistrat m. Siedlec ma do sprzedania w tutejszej elektrowni lokomobilę firmy Garreth-Smit, Magdeburg Nr. 532 90 K. M. 10 atm. 125 obrotów z dynamo-maszyną, prądu stałego 70 K. W. 440 V/2 × 330 V. z dziennikiem napięcia. Wymieniona lokomobila może być widziana w ruchu.

Ogłoszenie licytacji.

W Państwowem Nadleśnictwie w Delatynie odbędzie się dnia 25 września 1926 publiczna licytacja ofertowa na sprzedaż około 15.000 mp^3 łupek opałowych bukowych pochodzących z wyróbki r. 1924. Oferty należy wnosić do wieczora dnia licytację poprzedzającego. Bliższe warunki są do przejrzenia w Nadleśnictwie Delatyn lub w Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie.

Ogłoszenie.

Komenda Głównego Portu Lotniczego ogłasza ustny przetarg na następujący materjał szmelcowy: kabel ołowiany, elektryczny, sznury konopniane, azbest, łożyska kulkowe, świece samolotowe, linki, ściągacze, szkła, agregat, kadłuby samolotowe sprzydła i inne przedmioty, których wykaz znajduje się w Magazynie „Sortownia".

Przetarg odbędzie się w dniu 29 września b. r. o godzinie 10 rano w Magazynie „Sortownia" hangar Nr. 23 przy ul. Topolowej.

Oferenci w dniu przetargu winni zapisać się do godziny 10 rano na listę i złożyć wadjum w kwocie 3 proc. oferowanej sumy na ręce przewodniczącego Komisji Przetargowej.

Przeznaczone na sprzedaż przedmioty znajdują się w Magazynie „Sortownia" gdzie można je oglądać w czasie od 20. 9. 26 r. do 28. 9. 26 r., tamże udzielane będą bliższe szczegóły dotyczące warunków przetargu.

Zastrzega się prawo wyboru oferenta, oraz unieważnienie przetargu.

Przetarg publiczny.

Magistrat miasta Ostrowa (Pozn.) zamierza zakupić ca 3.000 m.^{2} desek sosnowych o grub. 3 cm. — zdrowych, suchych, pierwszej jakości — na ślepą podłogę (pod parkiet) dla nowej szkoły powszechnej w Ostrowie.

Oferty na dostawę odnośnych desek upraszamy przesłać do Miejskiego Urzędu Budownictwa w Ostrowie (Ratusz, pokój 8) najpóźniej do dnia 20 września br.

Ostrów, (Pozn.), dnia 6 września 1926 r.

Magistrat. (—) Musielak.

Przetarg.

Dep. V. M. S. Wojsk. ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie i dostawę 314 rowerów. Termin składania ofert do dnia 21-go września 1926 r. Informacje: M. S. Wojsk. Dep. V. Wydział Wojsk Samochodowych, pokój nr. 422, ul. Nowowiejska 3—5.

Dzierżawy, zastępstwa, personał, sprzedaże itd.

Poważne przedsiębiorstwo (fabryka wyr. metalowych) posiadające 2 własne domostwa z składem wystawowym wraz z garażami, pragnie przyjąć

przedstawicielstwo na samochody i motocykle

Uwzględnia się tylko pierwszorzędne firmy.

FRANCISZEK BLOCH, inżynier, BYDGOSZCZ
Śniadeckich 47-47a. 3074

Poszukiwany

GENERALNY REPREZENTANT

na całą Polskę, wyspecjalizowany w technicznym dziale na poczcie, kolei żelaznej i w wielkim przemyśle.

Poszukiwani są tylko posiadający doświadczenie techniczne przy aparatach, telefonach, telegrafach, kolei żelaznej i poczcie.

Oferty z podaniem warunków i przeszłej czynności do **Telefon - Telegrafen - Apparate - Bauanstalt, Schneider — Breslau 9** (Deutschland). 914

Do pobielania żeliwa cyną

poszukuje się uzdolnionego fachowca z długoletnią praktyką. Pisemne zgłoszenia do administracji **„Rynku Metalowego i Maszynowego“** pod **„Pobielanie cyną“ nr. 2992**

TRAKTOR „FORDSON“

z pługiem lub bez, w dobrym stanie, okazyjnie sprzeda **Zarząd dóbr Burzyn, poczta i stacja (2 km) Tuchów.** Również są do sprzedania kaczki „Peking“ półroczne stadkami — 12 zł. szt. Za opakowanie liczymy koszta własne. Wysyłka za zaliczką.

Nadszedł transport

używanych maszyn

do sprzedaży:

7 dziurkarek (sztanc) wzgl. nożyc od 1000—3000 kg.
5 gryzarek uniwersalnych i zwykłych.
1 heblarka Zimmermana 2000x1000x1000 mm. o wadze 6000 kg.
2 szepingi po 300 mm. skoku
2 tokarnie o długości toczenia 1 i 2 m.

Wszystkie maszyny do obróbki żelaza i metali

Zgłoszenia do:

Inż. Z. i J. KLOTZ
Bydgoszcz, ul. Grodzka 30
Telefon 15-45 Telefon 15-45
3073

MAJSTER

dachówczarń, cegielń, kaflarń, wapienników, palacz — szuka posady. **Lublin, skrytka 75.** 917

Przy tut. Gazowni wakuje od 1 października br. posada

GAZMISTRZA

Reflektuje się tylko na siłę, posiadającą dokładne znajomości gazownictwa i instalatorstwa. Pobory podług ugody. Oferty nadsyłać należy do dnia 20 października b. r.
Magistrat miasta Margonina.
T. Mrówczyński.

3051 **OKAZJA!**

Mlocarnie mało używane, prawie nowe:

LANCA z kompletną czyszczarką . . . . . cena 1700 zł
MŁOCARNIA szerokomłotna z czyszczarką . „ 1200 zł
MŁOCARNIA kolcowa z czyszczarką . . . . „ 1100 zł
do wszystkich maszyn wszystkie pasy będą dodane.
ŚRUTOWNIK z walcami Leninga do pasa . . . . 350 zł
ŚRUTOWNIK AMBY z kamieniami do pasa . . . 390 zł
poleca **JÓZEF RYTLEWSKI, Świecie** n/Wisłą, telef. 88

RÓŻNE MASZYNY DO OBRÓBKI DRZEWA

jako to: prasa ręczna, tokarka, nożyce krążkowe, wiertarki, gwinciarki, maszyny do polerowania itd. nadto **kompresor**, okazyjnie do sprzedania. — Wiadomość w kancelarji adwokata **d-ra Leopolda Badera w Krakowie, plac Dominikański 2.** 916

Oferta reklamowa

Ofiaruję wyjątkowo korzystnie:

Lokomobilę „Flöther“ 1888 r. 6 atm. gruntownie wyremontowaną; **1 siewnik do zboża „Flöther“** 2.50 m, 21 rzędów, gruntownie wyremontowany; **1 siewnik do sztucznych nawozów „Nowa Westfalja“**, fabr. Fricke, Bielefeld 2.50 m z przodkiem; **2 siewniki do sztucznych nawozów „Nowa Westfalja“** fabrykat Fricke, Bielefeld z szerokim przodkiem i przyrządem do sterowania wzdłuż; **1 siewnik do sztuczn. nawozów „Nowa Westfalja“** fabr. Fricke, Bielefeld 3.50 m z przodkiem i przyrządem do sterowania wzdłuż; **6 sortowników do kartofli „Vistula“** fabr. Muscate, Betcke et Co; **25 pługów jednoskibowych** wrzesińskich; **15 parników do kartofli „Walbet“** syst. Ventzki à 190 ltr; **3 parniki do kartofli „Walbet“** syst. Ventzki à 100 ltr; **2 parniki do kartofli „John“** syst. Ventzki à 65 ltr; **120 m pasa z sierści wielbłądziej „Lenko“** 150 mm szeroki; **60 m pasa z sierści wielbłądziej „Lenko“** 160 mm szeroki; **3 maszyny do prania cynkowe „Akas“** fabr. zagraniczny; **2 dołowniki do kartofli** 3-rzędowe syst. „Sarazzin“; **1 dołownik do kartofli** 4-rzędowy syst. „Sarazzin“; **42 kotły cynkowe; 250 sztuk dziabek poznańskich do kartofli; 180 sztuk dziabek pomorskich do kartofli; 10 szufli francuskich do piasku; 10 szpadli do drenów; 200 noży do buraków; 25 szpadli zagranicznych nr. 1; 50 szpadli zagr. nr. 2; 50 szpadli zagr. nr. 3; 50 szpadli zagr. nr. 5.**

PP. Kupcom udzielam wysoki rabat i skonto gotówkowe.

TEODOR JANIAK — Poznań
Wodna nr. 14 — W. Garbary nr. 16.

3054

LOKOMOBILE PRZEMYSŁOWE

Wolfa, Lanza 50, 60 i 125 k. m. — sprzedamy korzystnie. **Skład maszyn — Poznań, Woźna 10;** tel 2671. 919

LOKOMOBILA, MŁOCARNIA, ELEWATOR

Ransome'a do sprzedania za 19 000. Wiadomość: **Warszawa, Leszno 23, fabryka powozów;** do obejrzenia: **Majątek Sokule, stacja Żyrardów.** 915

Motory ssąco - gazowe
14 i 10 K. M., transmisje z kociołkami, piłę taśmową, abrycht maszyna, piła tarczowa, frezarka na stole drewnianym, baseny do wody, pasy skórzane i parciane, samochód 4 siedzeniowy z zimową nadstawką korzystnie do sprzedania. 3068
Grabianowski, Poznań, ul. Żupańskiego 1. Tel. 1706.

DRYLOWNIK
oryginalny „Sack'a", 4 m. szeroki, jak nowy, sprzedamy bardzo korzystnie. **Hodam et Ressler, Fabryka maszyn, Gdańsk-Grudziądz.** 937

LOKOMOBILA STACJONOWANA „BADENIA"
wyremontowana z podmuchem orkan na miał węglowy 8 atm. 17—20 PS, mało używana pod parą, korzystnie do sprzedania, prasa do cegieł i dachówek, obcinacze 3, żelazny wał z tarczami średn. 8 mm, w dobrym stanie. **Wonka, Wronki.** 920

Do odstąpienia
względnie sfinansowania przez większą firmę, **warsztaty z produkcją nowych manometrów, termometrów itp.** (eksport zapewniony) i dużym składem gotowych aparatów, oraz części Objekt 2,500 dolarów. Poważne zapytania pod „Manometr" do admin. „Rynku Metal. i Maszyn." **pod nr. 2995.**

JEDNA TOKARKA REWOLWEROWA
1 tokarka wrzecionowa, długość toczenia 1 500 mm., waga ok. 2 000 kg., mało używane, oferuje tanio **Stefan Cichocki, Handel maszyn i narzędzi, Toruń, Król. Jadwigi 20. Tel. 374.** 935

Reklamowa oferta
Lokomobilę „Flöther" 1888 r. 6 atm. gruntownie wyremontowaną; 120 m pasa z sierści wielbłądziej 150 mm szeroki; 60 m pasa z sierści wielbłądziej 160 mm szeroki; 6 sortowników do kartofli „Vistula"; 4 siewniki do nawozów „Nowa Westfalja"; 20 parników systemu Ventzki 100 i 190 ltr; 3 dołowniki do kartofli 3 i 4-rzędowe
odda po bardzo korzystnych cenach:
Teodor Janiak—Poznań
Wodna 14 — W. Garbary 16.
3055

KUPNA

MŁOT
pneumatyczny
lub 3079
sprężynowy
może być używany, lecz w b. dobrym stanie o ciężkości uderzenia od 50 do 120 kg. zakupi.
Odlewnia dzwonów B-ci Felczyńskich
w Kałuszu (Małopolska)

MOTOR
na prąd stały, 440 woltów, 3 — 4½ koni kupi
Janowicz, Bydgoszcz, Nakielska 8.
3076

OKIEN INSPEKTOWYCH
używanych w dobrym stanie za gotówkę 1.30X1.00 m, oszklonych, 200 szt. — poszukuję zaraz. Oferty z adresem składać: **Warszawa, Żórawia 21 m. 23, dla „Okna".** 923

LOKOMOBILE przewoźne o sile 25—60 KM kupimy.
NITSCHE i S-ka, Poznań ul. Kolejowa 1-3. 3057

KOMPLET MASZYN
do tłoczenia oleju z nasion kupi **Włókno, Limanowa.** 924

MOTORÓW WYBUCHOWYCH
około 12 i 25 KM na popęd benzynowy, naftowy lub ropny. poszukujemy. Szczegółowe oferty nadsyłać do firmy **F. Lord, Kraków, Lubicz 1.** 925

Heblarki
grubościowe i wyrówniarki, dobrze utrzymane, kupi
Janowicz, Bydgoszcz, Nakielska 8.
3077

TOKARNIĘ
(Drehbank) do żelaza długości 1.50—3.000 m, mało używaną, lecz w dobrym stanie, potrzebujemy. Zgłoszenia z podaniem ceny do **Kępińskich Młynów Parowych, Kępno.** 926

DYNAMO
5 KW, 220 wolt, używane — kupimy niezwłocznie. **„Franpol", Poznań, Grobla 27** 927

WIĘKSZEGO KOTŁA
minimalnie 20 cbm pojemności do suszenia, pod ciśnieniem 6 atm. potrzebuje **Bernard Gawrych, Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 71a.** 930

KOŁA Z 3 NOŻAMI DO SIECZKARNI
„Wratislawia" z znakiem modelu D. D. 101, poszukuje **Paweł Seler — Poznań, ul. Przemysłowa 23.** 932

CHŁODNIK DO SAMOCHODU OSOBOWEGO
„Benza" 8/20, możliwie chłodnik śpiczasty w stanie beznagannym, kupię. **Paweł Seler — Poznań, ul. Przemysłowa 23.** 933

DOBRZE UTRZYMANĄ „ALFA LAVAL"
o sprawności 1 000—1 400 litrów na godzinę. **1 podgrzewacz mleka** o zawartości 40—60 litrów. **1 pompę do mleka odciągniętego. 1 aparat do badania mleka** (Gerbera) na 12—24 prób, kupię. O łaskawe oferty uprasza **Mleczarnia Suchary, powiat Wyrzyski.** 938

MŁOCARNIA I LOKOMOBILA
fabr. Marshall, Sons et Co., zaraz do sprzedania. **Maasberg et Stange, Bydgoszcz, Pomorska 5. Tel. 900.** 936

BASEN
używany, na 1 000 do 3 000 litrów, kupi. **F. Balcerski, Wąbrzeźno.** 940

EKSHAUSTOR
ca. 100 mm., kupi **Fabryka obuwia Albert Behring, T. z o. o., Bydgoszcz.** 941

12 LOREK
dla cegielń, szerokość szyn 0.60 m, kupi okazyjnie **Sté de Travaux, Chodzież.** 928